אִם הָיָה דַּעְתּוֹ לַחֲזוֹר לִמְקוֹמוֹ (ה) *)בִּזְמַן קְרִיאָה וְנִתְעַכֵּב וְלֹא חָזַר, קוֹרֵא כִּמְקוֹמוֹ, וְאִם לֹא הָיָה בְּדַעְתּוֹ לַחֲזוֹר אֶלָּא לְאַחַר זְמַן הַקְּרִיאָה, קוֹרֵא עִם אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם שֶׁהוּא שָׁם. הַגָּה: (יג) וְאִם הוּא בְּמִדְבָּר אוֹ בִּסְפִינָה, קוֹרֵא בְּיוֹם י"ד כְּמוֹ רֹב הָעוֹלָם (כל בו (סי' מה)): ו (יד) נ יוֹם ט"ו שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת, (טו) (ו) אֵין קוֹרִין (טז) הַמְּגִלָּה בְּשַׁבָּת, אֶלָּא מַקְדִּימִים לִקְרוֹתָהּ בְּעֶרֶב שַׁבָּת. ס וְגוֹבִים מָעוֹת מַתְּנוֹת עֲנִיִּים וּמְחַלְּקִים אוֹתָם בּוֹ בַּיּוֹם. וּבְיוֹם שַׁבָּת מוֹצִיאִים שְׁנֵי סְפָרִים, וּבַשֵּׁנִי קוֹרִין 'וַיָּבֹא עֲמָלֵק' (שמות יז ח-טז), (יז) וְאוֹמְרִים עַל הַנִּסִּים. (יח) ע וְאֵין עוֹשִׂים (ז) [ז] סְעוּדַת פּוּרִים עַד יוֹם אֶחָד בְּשַׁבָּת: ז פ הַמְפָרֵשׁ בַּיָּם וְהַיּוֹצֵא

*) (רוֹצֶה לוֹמַר בִּזְמַן קְרִיאַת הַמָּקוֹם שֶׁהוּא בּוֹ עַתָּה, לֹא זְמַן הַמָּקוֹם שֶׁיָּצָא מִשָּׁם, כֵּן כָּתַב הָרַב הַמַּגִּיד שָׁם). נ מִשְׁנָה שָׁם ב' (ע"א). ס מָצָא כָּתוּב בְּשֵׁם מִנְהַג יְרוּשַׁלְמִי. ע הָרַ"ן בְּפֶרֶק קַמָּא דִּמְגִלָּה (ג. ד"ה מתני'). פ טוּר בְּשֵׁם שַׁדְרוּ מִמְּתִיבְתָּא.

שַׁעֲרֵי תְשׁוּבָה

ו [ז] סְעוּדַת. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב, וְעַיֵּן בְּנוֹדָע בִּיהוּדָה (או"ח) חֵלֶק א' סִימָן מ"ב שֶׁהִכְרִיעַ גַּם כֵּן כְּדִבְרֵי הָרִי"ף (ג:) וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ שֶׁפָּסְקוּ כִּהִירוּשַׁלְמִי (פ"א ה"ד), וּבִזְמַן הַזֶּה שֶׁמִּסְתַּכְּלִין בָּהּ מֵאַחֲרִין הַשִּׂמְחָה לְיוֹם אֶחָד עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן בְּהַשְׁמָטוֹת מוֹר וּקְצִיעָה שֶׁהִסְכִּים גַּם כֵּן, אַךְ כָּתַב דְּמִכָּל מָקוֹם מִשְׁלוֹחַ מָנוֹת יִהְיֶה בְּשַׁבָּת דָּבָר בְּעִתּוֹ מַה טּוֹב וּפִרְסוּמֵי נִיסָּא עַיֵּן שָׁם, וְצָרִיךְ עִיּוּן:

בְּאֵר הֵיטֵב

ה (ה) בִּזְמַן קְרִיאָה. פֵּרוּשׁ שֶׁל י"ד. וְעִקַּר קְרִיאָה תָּלוּי בְּיוֹם י"ד וְלֹא בַּלַּיְלָה, מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ז), וְעַיֵּן ט"ז (סק"ה): ו (ו) אֵין קוֹרִין. דְּאֵין בְּקִיאִין בִּקְרִיאַת הַטְּעָמִים מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּסֵפֶר תּוֹרָה, וְדוּ"ק, וּבָזֶה מְתָרֵץ קֻשְׁיַת הַתּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב (פ"א מ"ב), וְעַיֵּן יַד אַהֲרֹן (הגה"ט). וְשׁוֹאֲלִין וְדוֹרְשִׁין בְּעִנְיָנוֹ שֶׁל יוֹם, גְּמָרָא (ד.): (ז) סְעוּדַת. וְרַ"ל חָבִיב סִימָן ל"ב הֶאֱרִיךְ בִּרְאָיוֹת שֶׁהַסְּעוּדָה הִיא בְּשַׁבָּת וְעָשָׂה כֵּן מַעֲשֶׂה בִּירוּשָׁלַיִם, וְגַם מִשְׁלוֹחַ מָנוֹת בְּשַׁבָּת כִּי הַמָּנוֹת הֵם מֵהַסְּעוּדָה עַיֵּן בַּ"ח (ס"ז). וְהָרַדְבַּ"ז חֵלֶק א' סִימָן (קמ"ז) [תק"ח] פָּסַק כְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ, וְכֵן דַּעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"י). וְעַל כָּל פָּנִים מַתָּנוֹת לָאֶבְיוֹנִים הוּא בְּיוֹם קְרִיאַת הַמְּגִלָּה. אֲבָל אָסוּר לְטַלְטֵל הַמְּגִלָּה בְּשַׁבָּת, פְּרִי חָדָשׁ עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן בְּשִׁיָרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה בְּסִימָן זֶה (הגה"ט סק"ב) וּבְסִימָן ש"ח בְּהַגָּהַת בֵּית יוֹסֵף (סק"ד). וְדַע שֶׁאִם חָל יוֹם ט"ו בְּשַׁבָּת, אֲזַי יוֹם הַשַּׁבָּת ח' לַאֲדָר הוּא פָּרָשַׁת זָכוֹר וּמַפְטִירִין פָּקַדְתִּי. בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש מקדימין). וּבַ"ח (ס"ז) כָּתַב בְּשֵׁם רַ"ל חָבִיב (שם)

בֵּאוּר הֲלָכָה

בְּקִצּוּר נִמְרָץ, וּמִכָּל מָקוֹם לְמַעֲשֶׂה אֲנִי מְבַקֵּשׁ מֵהַקּוֹרֵא שֶׁלֹּא יִסְמֹךְ עָלַי לְעִנְיַן בְּרָכָה, וְיְעַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים (סק"ו). וְעַיֵּן בְּשִׁלְטֵי גִּבּוֹרִים (ו. אות ג) וּבְבֵאוּר הַגְּרָ"א שֶׁהֶעְתִּיקוּ דִּבְרֵי הַיְרוּשַׁלְמִי (פרק ב ה"ג) לְדִינָא, שֶׁבֶּן עִיר שֶׁעָקַר דִּירָתוֹ בְּלֵיל ט"ו וְהָלַךְ לוֹ לִכְרָךְ נִתְחַיֵּב כָּאן וְכָאן:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְכוּ'. סָעִיף זֶה הוּא לְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם (פ"א ה"י), וּמִפְּנֵי שֶׁרַבִּים מִתְקַשִּׁים בְּסָעִיף הַזֶּה, מֻכְרָח אֲנִי לְהַרְחִיב הַדִּבּוּר קְצָת, וּנְבָאֲרוֹ (יג) כְּפִי מַה שֶּׁפֵּרְשׁוּהוּ הַמַּגִּיד וְהַכֶּסֶף מִשְׁנֶה, וְכֵן מַשְׁמַע מֵהַגְּרָ"א. וּצְרִיכִין אָנוּ לֵידַע שְׁלֹשָׁה דְבָרִים א) דְּאִם הוּא שַׁיָּךְ לְעָרֵי הַפְּרָזוֹת אֲפִלּוּ יוֹם אֶחָד קָרוּי פָּרוּז וְקוֹרֵא בְּי"ד, וְכֵן אִם הוּא שַׁיָּךְ לַמֻּקָּפִין אֲפִלּוּ יוֹם אֶחָד קָרוּי מֻקָּף וְקוֹרֵא בְּט"ו. ב) זְמַן קְרִיאָה (יד) הוּא הָעִקָּר בַּיּוֹם, וְכֵיוָן שֶׁהָיָה בְּעָרֵי הַפְּרָזוֹת בִּתְחִלַּת הַיּוֹם י"ד קוֹרֵא בְּי"ד, וְכֵן כְּהַאי גַּוְנָא לְעִנְיַן מֻקָּפִין בְּיוֹם ט"ו. ג) זְמַן קְרִיאָה שֶׁכּוֹתֵב הַמְחַבֵּר, (טו) הַיְנוּ זְמַן קְרִיאַת הַמָּקוֹם שֶׁהוּא בּוֹ עַתָּה, לֹא זְמַן שֶׁיָּצָא מִשָּׁם. וְעַתָּה נְבָאֵר אֶת הַסָּעִיף כְּסֵדֶר בְּכָל פְּרָט בִּפְנֵי עַצְמוֹ. בֶּן עִיר שֶׁהָלַךְ לִכְרָךְ אִם הָיָה דַּעְתּוֹ בְּעֵת נְסִיעָתוֹ לַחֲזוֹר לִמְקוֹמוֹ בִּזְמַן קְרִיאָה, רְצוֹנוֹ לוֹמַר בִּזְמַן קְרִיאָה שֶׁל ט"ו, דְּהַיְנוּ מִשֶּׁהֵאִיר הַיּוֹם לֹא יִהְיֶה שָׁם כִּי יַחֲזוֹר מִשָּׁם קֹדֶם אוֹר הַיּוֹם, (טז) אַף שֶׁלְּבַסּוֹף רוֹאֶה שֶׁהוּא מֻכְרָח לְהִתְעַכֵּב שָׁם גַּם עַל יוֹם ט"ו מִכָּל מָקוֹם אֵינוֹ נִקְרָא בְּשֵׁם מֻקָּף וְקוֹרֵא בְּיוֹם י"ד בִּהְיוֹתוֹ בִּכְרָךְ. אֲבָל אִם בְּעֵת נְסִיעָתוֹ לֹא הָיָה בְּדַעְתּוֹ לַחֲזוֹר מִן הַכְּרָךְ אֶלָּא לְאַחַר זְמַן הַקְּרִיאָה, (יז) דְּהַיְנוּ בְּבֹקֶר שֶׁל ט"ו שֶׁאָז כְּבָר הוּא זְמַן הַקְּרִיאָה, אָז חָל עָלָיו שֵׁם מֻקָּף וְקוֹרֵא עִמָּהֶן בְּיוֹם ט"ו, (יח) וַאֲפִלּוּ אִם אַחַר כָּךְ חָזַר לְעִירוֹ בְּיוֹם ט"ו קוֹרֵא שָׁם, אִם לֹא קָרָא מִתְּחִלָּה בִּכְרָךְ. וְעַתָּה נְבָאֵר הַסָּעִיף לְעִנְיַן אֹפֶן הַשֵּׁנִי, דְּהַיְנוּ בֶּן כְּרָךְ שֶׁהָלַךְ לְעִיר, אִם הָיָה דַּעְתּוֹ בְּעֵת נְסִיעָתוֹ לַחֲזוֹר לִמְקוֹמוֹ בִּזְמַן קְרִיאָה, דְּהַיְנוּ שֶׁיַּחֲזוֹר מִשָּׁם בְּלֵיל י"ד קֹדֶם שֶׁיָּאִיר הַיּוֹם דְּהוּא זְמַן קְרִיאָה, וְאַף שֶׁלְּבַסּוֹף הָיָה שֶׁנִּתְעַכֵּב וְלֹא חָזַר, קוֹרְאוֹ כִּמְקוֹמוֹ דְּהַיְנוּ בְּיוֹם ט"ו, אֲבָל אִם לֹא הָיָה בְּדַעְתּוֹ בְּעֵת נְסִיעָתוֹ לַחֲזוֹר מִשָּׁם רַק לְאַחַר זְמַן קְרִיאָה, דְּהוּא בְּיוֹם י"ד בַּבֹּקֶר, חָל עָלָיו חוֹבַת הַקְּרִיאָה שֶׁל הָעִיר, וְזֶהוּ שֶׁאָמַר הַמְחַבֵּר קוֹרֵא עִם אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הוּא שָׁם [וְעַל כֵּן אַף שֶׁחָזַר בְּאוֹתוֹ יוֹם וּבָא לִכְרָךְ, צָרִיךְ (יט) לִקְרֹא בְּאוֹתוֹ יוֹם י"ד דְּהוּא נִקְרָא פָּרוּז בֶּן יוֹמוֹ]. וְכָתַב הַטַּ"ז (סק"ו) דְּכָל זֶה דַּוְקָא אִם הָיָה שָׁם בָּעִיר בִּתְחִלַּת הַיּוֹם, אֲבָל (כ) אִם חָזַר לִמְקוֹמוֹ שֶׁהוּא כְּרָךְ קֹדֶם הַיּוֹם, לֹא מוֹעִיל מַה שֶּׁחָשַׁב מִתְּחִלָּה לִהְיוֹת בָּעִיר בְּעֵת קְרִיאַת הָעִיר: (יג) וְאִם הוּא בְּמִדְבָּר וְכוּ'. אֲפִלּוּ הוּא מִבְּנֵי הַכְּרַכִּין [אֵלִיָּה זוּטָא (סק"ה) בְּשֵׁם כָּלְבוֹ (סי' מה)]: ו (יד) יוֹם ט"ו וְכוּ'. דְּאִלּוּ י"ד, אִי אֶפְשָׁר לָחוּל בְּשַׁבָּת: (טו) אֵין קוֹרִין וְכוּ'. דְּגָזְרוּ רַבָּנָן, שֶׁמָּא יֵלֵךְ אֵצֶל חָכָם לִלְמְדָהּ אֵיךְ לִקְרוֹתָהּ, וְיַעֲבִירֶנָּה אַרְבַּע אַמּוֹת בִּרְשׁוּת הָרַבִּים: (טז) הַמְּגִלָּה בְּשַׁבָּת. וְאָז יוֹם הַשַּׁבָּת ח' לַאֲדָר הוּא פָּרָשַׁת זָכוֹר, (כא) וּמַפְטִירִין 'פָּקַדְתִּי', וְגַם בְּט"ו לַאֲדָר מַפְטִירִין (כב) פָּקַדְתִּי בִּכְרַכִּין [אֲבָל (כג) בָּעֲיָרוֹת מַפְטִירִין בְּסֵדֶר הַשָּׁבוּעַ], וְשׁוֹאֲלִין (כד) וְדוֹרְשִׁין בּוֹ בַּיּוֹם בְּהִלְכוֹת פּוּרִים כְּדֵי שֶׁיִּזָּכְרוּ עִנְיַן הַיּוֹם, וּכְשֶׁחָל בְּחֹל יוֹצְאִין עַל יְדֵי קְרִיאַת מְגִלָּה: (יז) וְאוֹמְרִים עַל הַנִּסִּים. בְּשַׁבָּת, (כה) וְלֹא בְּעֶרֶב שַׁבָּת [שֶׁבֶּאֱמֶת (כו) לִכְרַכִּין זְמַנָּם בְּט"ו וְלֹא בְּי"ד, וְרַק מִשּׁוּם גְּזֵרָה כַּנַּ"ל הִצְרִיכוּ לִקְרוֹת הַמְּגִלָּה בְּעֶרֶב שַׁבָּת, (כז) וּמִכָּל מָקוֹם אִם אָמַר אֵין מַחֲזִירִין אוֹתוֹ], וְכֵן אֵין מוֹצִיאִין בּוֹ סֵפֶר תּוֹרָה, וְלָעֲיָרוֹת אוֹמְרִים עַל הַנִּסִּים בְּי"ד וְלֹא בְּט"ו. (כח) וְעִיר מְסֻפָּק אִם הִיא מֻקֶּפֶת מִימוֹת יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן, אוֹמְרִים עַל הַנִּסִּים בִּשְׁנֵי יָמִים: (יח) וְאֵין עוֹשִׂין וְכוּ'. דְּאָמְרִינַן בִּירוּשַׁלְמִי (פ"א ה"ד), וְיַעֲשׂוּ אוֹתָם בְּשַׁבָּת, אָמַר לֵיהּ 'יְמֵי מִשְׁתֶּה' כְּתִיב (אסתר ט כב), אֶת שֶׁשִּׂמְחָתוֹ תְּלוּיָה בְּבֵית דִּין, יָצָא זֶה [שַׁבָּת] שֶׁשִּׂמְחָתוֹ בִּידֵי שָׁמַיִם הִיא. וְהוּא הַדִּין מִמֵּילָא (כט) שֶׁשִּׁלּוּחַ מָנוֹת גַּם בְּיוֹם רִאשׁוֹן בְּשַׁבָּת. וְהִנֵּה מַהֲרַ"ל חָבִיב (סי' לב) הֶאֱרִיךְ לְהוֹכִיחַ, דְּבַבְלִי שֶׁלָּנוּ אֵין סוֹבֵר כֵּן, וְדַעְתּוֹ שֶׁהַסְּעֻדָּה הִיא בְּשַׁבָּת וְעָשָׂה כֵּן מַעֲשֶׂה בִּירוּשָׁלַיִם, וְגַם מִשְׁלוֹחַ מָנוֹת בְּשַׁבָּת כִּי הַמָּנוֹת הֵם מֵהַסְּעֻדָּה. וְהָרַדְבַּ"ז חֵלֶק א' סִימָן (קמ"ז) [תק"ח] פָּסַק כְּהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, וְכֵן הוּא גַּם כֵּן (ל) דַּעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"י) וְהַקָּרְבַּן נְתַנְאֵל (פ"א סי' ז אות ד) וּתְשׁוּבַת נוֹדָע בִּיהוּדָה חֵלֶק א' סִימָן מ"ב. וְהִנֵּה הַפְּרִי חָדָשׁ אוֹסֵר לְטַלְטֵל הַמְּגִלָּה בְּשַׁבָּת מֵאַחַר שֶׁאֵין קוֹרִין בּוֹ, אֲבָל כַּמָּה (לא) אַחֲרוֹנִים חוֹלְקִין עָלָיו

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ה (יג) אַף שֶׁהַטַּ"ז (סק"ו) מְפָרֵשׁ לְהָרַמְבַּ"ם כְּפִי פֵּרוּשׁ הָרֹא"שׁ (פרק ב סי' ג) וְהַטּוּר, כַּמָּה אַחֲרוֹנִים כָּתְבוּ דְּהָעִקָּר כְּכֶסֶף מִשְׁנֶה וְהַבֵּית יוֹסֵף (ד"ה בן עיר) דְּסוֹבֵר כְּרַשִׁ"י (יט. ד"ה אבל אין), וּבִפְרָט דְּכַמָּה רִאשׁוֹנִים הֶעְתִּיקוּ שִׁיטַת רַשִׁ"י לְדִינָא: (יד) פּוֹסְקִים: (טו) כֶּסֶף מִשְׁנֶה וּבֵית יוֹסֵף (שם) וּבְאֵר הַגּוֹלָה (אחרי אות מ): (טז) וְזֶהוּ שֶׁכָּתַב הַמְחַבֵּר וְנִתְעַכֵּב וְכוּ'. וּמַה שֶּׁכָּתַבְתִּי דְּתַלְיָא בְּמַחְשָׁבָה בְּעֵת יְצִיאָתוֹ, כֵּן הִסְכִּים בְּמַטֵּה יְהוּדָה (סק"ה) וּדְלֹא כְּלֶחֶם מִשְׁנֶה: (יז) עַיֵּן בְּטַ"ז (שם) בְּסוֹפוֹ, וְיֵשׁ מִן הָאַחֲרוֹנִים שֶׁכָּתְבוּ שֶׁלֹּא דַּי בִּתְחִלַּת בֹּקֶר, רַק שֶׁיִּהְיֶה פְּנַאי לִקְרוֹת הַמְּגִלָּה בְּאוֹתוֹ עֵת, אֲבָל לַיְלָה לְחוּד בְּוַדַּאי לֹא סַגִּי וְכִלְשׁוֹן הַטּוּר שֶׁכָּתַב מִקְצַת הַיּוֹם: (יח) פּוֹסְקִים: (יט) פּוֹסְקִים: (כ) עַיֵּן פְּרִי מְגָדִים (מש"ז סק"ו):

ו (כא) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח) בְּשֵׁם הַבֵּית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש מקדמין): (כב) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) בְּשֵׁם רַ"ל חָבִיב (סי' לב), וְכֵן אִיתָא בְּפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָה לְהָרַמְבַּ"ם בִּמְגִלָּה סוֹף פֶּרֶק ג' (מ"ז) [הָרַשַׁ"שׁ (ב. ד"ה ח"ל ע"ש)]: (כג) אֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יג) וּפְרִי מְגָדִים (א"א סק"ח): (כד) גְּמָרָא (ד.): (כה) בֵּית יוֹסֵף (שם) בְּשֵׁם מָצָאתִי כָּתוּב: (כו) מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ה): (כז) בִּרְכֵּי יוֹסֵף (ס"ק יד): (כח) פְּרִי מְגָדִים (א"א סק"ח): (כט) כֵּן מַשְׁמַע מִפּוֹסְקִים: (ל) וְכָתַב דִּרְאָיוֹתָיו אֵין מֻכְרָחוֹת, וְאֵין בָּנוּ כֹּחַ לַחֲלֹק עַל הַיְרוּשַׁלְמִי. וְהַפְּרִי חָדָשׁ מְצַדֵּד שֶׁיַּעֲשׂוּ הַסְּעוּדָה בְּשַׁבָּת וְגַם בְּיוֹם רִאשׁוֹן, וְכֵן הַמִּשְׁלוֹחַ מָנוֹת בִּשְׁתֵּיהֶן: (לא) אֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יג) וּבִגְדֵי יֶשַׁע וְחַסְדֵי דָוִד (ס"ו ד"ה ולענ"ד דמותר) וּמַטֵּה יְהוּדָא (סק"ח):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

בְּשַׁיָּרָא (יט) וְאֵינוֹ מוֹצֵא מְגִלָּה לְהוֹלִיךְ עִמּוֹ, (כ) * יִקְרָאֶנָּה (מ) בִּי״ג אוֹ בִּי״ב אוֹ בִּי״א, בְּלֹא בְּרָכָה, וְאִם אִי אֶפְשָׁר לְהַמְתִּין עַד יָמִים הַלָּלוּ, ציֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁקּוֹרֵא (כא) אֲפִלּוּ מִתְּחִלַּת הַחֹדֶשׁ. הַגָּהּ: וְהָכִי נָהוּג. וּמֵיהוּ אִם נִזְדַּמֵּן לוֹ אַחַר כָּךְ מְגִלָּה, (כב) חוֹזֵר וְקוֹרֵא אוֹתָהּ (ט) בְּיוֹם י״ד, אֲפִלּוּ קָרָאהּ תְּחִלָּה בְּיוֹם י״ג מִכָּל מָקוֹם קָרֵא אוֹתָהּ שֶׁלֹּא בִּזְמַנָּהּ (כל בו (סי׳ מה) ובית יוסף (ד״ה שדרו)): ח קבֶּן עִיר שֶׁהָיָה בִּסְפִינָה אוֹ בַּדֶּרֶךְ וְלֹא הָיָה בְּיָדוֹ מְגִלָּה, וְאַחַר כָּךְ נִזְדַּמְּנָה לוֹ בְּט״ו, (כג) קוֹרֵא אוֹתָהּ (י) בְּט״ו:

תרפט שֶׁהַכֹּל חַיָּבִים בִּקְרִיאַת מְגִלָּה. וּבוֹ ו׳ סְעִיפִים:

א אהַכֹּל חַיָּבִים בִּקְרִיאָתָהּ, אֲנָשִׁים (פ) [א] (א) * וְנָשִׁים וְגֵרִים * וַעֲבָדִים (ב) מְשֻׁחְרָרִים, בוּמְחַנְּכִים (ג) * אֶת הַקְּטַנִּים לִקְרוֹתָהּ: **ב** גאֶחָד הַקּוֹרֵא וְאֶחָד הַשּׁוֹמֵעַ מִן הַקּוֹרֵא, (ד) יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ, וְהוּא שֶׁיִּשְׁמַע מִפִּי מִי שֶׁהוּא חַיָּב בִּקְרִיאָתָהּ. לְפִיכָךְ אִם הָיָה הַקּוֹרֵא (ה) * דחֵרֵשׁ (ו) אוֹ הקָטָן אוֹ שׁוֹטֶה,

ה שָׁם וּכְתָבָא קַמָּא, אֲבָל נָשִׁים מוֹצִיאוֹת לַאֲנָשִׁים, טוּר בְּשֵׁם רַשׁ״י בְּרֵישׁ עֲרָכִין (ג. ד״ה לאתויי).

צ הַגָּהוֹת אֲשֵׁרִי (פ״א סי׳ א) בְּשֵׁם אוֹר זָרוּעַ (ח״ב סי׳ שסז) וְכֵן אִיתָא בִּירוּשַׁלְמִי (פ״א ה״א). ק שִׁבְּלֵי הַלֶּקֶט (סי׳ קצה) וְעַל פִּי הַיְרוּשַׁלְמִי (שם).

א בְּרֵישָׁא בְּרֵישׁ עֲרָכִין ב׳ (ע״ב). ב רַמַ״ם בְּפֶרֶק א׳ (ה״א). ג מִשְׁנָה י״ט (ע״ב). ד שָׁם, וּכְדַעַת הַיְרֵ״ף (ו׳) וְרא״ש (פרק ב סי׳ ז) וְכֵן הוּא בְּקֶצֶת נֻסְחָאוֹת סִפְרֵי רַמַ״ם (שם ה״ב) וְעַיֵּן בְּכֶסֶף מִשְׁנָה שָׁם וּבֵית יוֹסֵף.

בְּאֵר הֵיטֵב

דִּבְט״ו לְאַדָּר מַפְטִירִין גַּם כֵּן פְּקֻדָּתִי, עַיֵּן שָׁם: **ז** בִּי״ג. בְּקִבּוּץ עֲשָׂרָה דְּשֶׁלֹּא בִּזְמַנָּהּ בְּעֵי עֲשָׂרָה. וּבְהַגָּהוֹת אֲשֵׁרִי (פ״א סי׳ ו) מְסֻפָּק אִי סַגִּי בִּקְטַנִּים. מְעֻגְלֵי צָדָק: (ט) בְּיוֹם י״ד. בִּבְרָכָה, עַיֵּן לְבוּשׁ (ס״ח): **ח** בְּט״ו. בְּלֹא בְּרָכָה. בֵּית יוֹסֵף (ד״ה שדרו), שִׁבְּלֵי לֶקֶט (סי׳ קצה):

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [א] **וְנָשִׁים.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק״ד) שֶׁיֵּשׁ נוֹהֲגִים לוֹמַר לְאִשָּׁה שֶׁתְּבָרֵךְ הַבְּרָכָה וְאַחַר כָּךְ יִקְרָא לָהּ לְהוֹצִיאָהּ, וְאֵין לַעֲשׂוֹת כֵּן אֶלָּא הַקּוֹרֵא יְבָרֵךְ, עַיֵּן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וּמַתִּירִין: **ז** (יט) **וְאֵינוֹ מוֹצֵא מְגִלָּה וְכוּ׳.** דְּאִם הָיָה מוֹצֵא, (לג) מְחַיָּב לִקְחָהּ וְלִקְרוֹת בִּי״ד: **(כ) יִקְרָאֶנָּה בִּי״ג וְכוּ׳.** בִּקְבּוּץ עֲשָׂרָה דְּשֶׁלֹּא בִּזְמַנָּהּ בָּעֵי עֲשָׂרָה [וְעַיֵּן בְּמִבְאֵרִי (ה. ד״ה מגילה) דְּבְדִיעֲבַד אַף בְּיָחִיד יוֹצֵא, וְעַיֵּן לְקַמָּן סוֹף סִימָן תר״צ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק סא, סו)] אָכֵן אֶפְשָׁר בְּקִבּוּץ עֲשָׂרָה, הוֹאִיל וְהוּא רַק מִשּׁוּם פִּרְסוּמֵי נִסָּא. וְעַיֵּן בְּרַ״ן (א. ד״ה מגילה) שֶׁמִּסְתַּפֵּק לְעִנְיַן בְּנֵי הַכְּפָרִים שֶׁמַּקְדִּימִין לִקְרוֹתָהּ, אִי מְחַיָּב לִקְרוֹתָהּ (לג) גַּם בַּלַּיְלָה אוֹ דַּי בִּקְרִיאָה דְּיוֹם, וּפָשׁוּט דְּהוּא הַדִּין לְעִנְיַן מָקְרֵי הַיָּם וְיוֹצֵא בְּשַׁיָּרָא, וּמִדִּבְרֵי הַטּוּר מַשְׁמַע קָצַת דְּצָרִיךְ לִקְרוֹת גַּם בַּלַּיְלָה. וְדַע עוֹד דְּהָא דְּהֵלְּוּ לְיוֹצֵא בְּשַׁיָּרָא אוֹ לְמָקְרֵי הַיָּם הוּא רַק לְעִנְיַן קְרִיאַת הַמְּגִלָּה, (לד) אֲבָל סְעֻדַת פּוּרִים וְכֵן מִשְׁלוֹחַ מָנוֹת וּמַתָּנוֹת לָאֶבְיוֹנִים, לֹא יְקַיֵּם אֶלָּא בִּזְמַנָּהּ: **(כא) אֲפִלּוּ מִתְּחִלַּת הַחֹדֶשׁ.** דִּכְתִיב (אסתר ט כב) 'וְהַחֹדֶשׁ אֲשֶׁר נָהְפַּךְ מִיָּגוֹן לְשִׂמְחָה' וְגוֹ': **(כב) חוֹזֵר וְקוֹרֵא אוֹתָהּ בְּיוֹם י״ד.** הַיְנוּ (לה) בְּבִרְכוֹתֶיהָ דְּהָא זְמַנָּהּ הִיא: **ח (כג) קוֹרֵא אוֹתָהּ בְּט״ו.** וּבְלֹא (לו) בְּרָכָה דִּכְבָר עָבַר עִקַּר זְמַנָּהּ, (לז) אֲבָל מט״ו וְאֵילָךְ לֹא יִקְרָא כְּלָל דִּכְתִיב (שם פסוק כז) 'וְלֹא יַעֲבֹר'. אִם טָעוּ וְקָרְאוּ הַפָּרָשִׁיוֹת וְהַמְּגִלָּה בַּאֲדָר רִאשׁוֹן (לח) צָרִיךְ לַחֲזֹר וְלִקְרוֹת בַּשֵּׁנִי:

א (א) **וְנָשִׁים.** וְאַף דְּהַקְּרִיאָה הִיא דָּבָר שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָא, מִכָּל מָקוֹם חַיָּבוֹת (פ) שֶׁאַף הֵן הָיוּ בְּאוֹתוֹ הַנֵּס, דְּמִתְּחִלָּה הָיְתָה הַגְּזֵרָה גַּם עֲלֵיהֶם כְּדִכְתִיב בְּקֶרֶא (שם ג יג). וְלָכֵן צָרִיךְ הָאִישׁ לִקְרוֹתָהּ (ג) בְּבֵיתוֹ לִפְנֵי הַבְּתוּלוֹת וְהַמְּשָׁרְתוֹת, וּבְקָצָת מְקוֹמוֹת נוֹהֲגִין שֶׁהֵם הוֹלְכוֹת לְבֵית הַכְּנֶסֶת לְעֶזְרַת נָשִׁים לִשְׁמֹעַ הַקְּרִיאָה, (ג) אָכֵן צָרִיךְ עִיּוּן אֵיךְ יוֹצְאִין שָׁם נָשִׁים דְּאִי אֶפְשָׁר לִשְׁמֹעַ שָׁם כַּדִּין: **(ב) מְשֻׁחְרָרִים.** אֲבָל אֵינָם מְשֻׁחְרָרִים פְּטוּרִים (ד) דְּגְרִיעִי מִנָּשִׁים לְעִנְיַן זֶה. (ה) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דַּאֲפִלּוּ אֵינָם מְשֻׁחְרָרִים חַיָּבִים: **(ג) אֶת הַקְּטַנִּים.** הַיְנוּ (ו) מִי שֶׁהִגִּיעַ לְמִצְוֹת חִנּוּךְ וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסָעִיף ו׳. וּכְיָון דְּגַם נָשִׁים חַיָּבוֹת פְּשׁוּט דְּגַם בְּקָטַנוֹת יֵשׁ בָּהֶן מִשּׁוּם מִצְוֹת חִנּוּךְ, וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסָעִיף ו׳: **ב (ד) יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ.** וְצָרִיךְ שֶׁיְּכַוֵּן הַקּוֹרֵא לְהוֹצִיא וְהַשּׁוֹמֵעַ לָצֵאת, כְּדִין שְׁאָרֵי מִצְוֹת שֶׁאֶחָד מוֹצִיא חֲבֵרוֹ, וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן תר״צ סָעִיף י״ד: **(ה) חֵרֵשׁ.** הַיְנוּ הַמְדַבֵּר וְאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ כְּלָל, וְאַף עַל גַּב דִּבְעַלְמָא קָיְמָא לַן דְּאִם לֹא הִשְׁמִיעַ לְאָזְנוֹ יָצָא כִּדְלְעֵיל בְּסִימָן ס״ב (ס״ג), וְסִימָן קפ״ה (ס״ב), הָכָא לְעִנְיַן מְגִלָּה דְּהוּא מִשּׁוּם פִּרְסוּמֵי נִסָּא הֶחְמִירוּ (ו) בּוֹ יוֹתֵר דְּהַשְׁמָעָה לְאָזְנוֹ הוּא לְעִכּוּבָא, (ח) אִי נַמִי דְּחֵרֵשׁ גָּרַע טְפֵי שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהַשְׁמִיעַ לְאָזְנוֹ. וְעַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק״ב) דְּדַוְקָא אִם הוּא חֵרֵשׁ גָּמוּר שֶׁאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ כְּלָל, לְאַפּוֹקֵי אִם הוּא שׁוֹמֵעַ כְּשֶׁמְּדַבְּרִים לוֹ בְּקוֹל רָם. וְכָל זֶה הוּא לְדַעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, אֲבָל דַּעַת (ט) כַּמָּה אַחֲרוֹנִים דַּאֲפִלּוּ הוּא חֵרֵשׁ גָּמוּר יָצָא הַשּׁוֹמֵעַ מִמֶּנּוּ. וּמִכָּל מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה, כְּגוֹלֵי עֶלְמָא מוֹדִים שֶׁלֹּא יַעֲמִידוּהוּ לְהוֹצִיא רַבִּים יְדֵי חוֹבָתָם. וְדַע דְּמִי שֶׁכָּבְדוּ אָזְנָיו, אוֹ שֶׁהוּא רָחוֹק מִן הַבֵּימָה וְאֵינוֹ יָכוֹל לִשְׁמֹעַ הֵיטֵב מִן הַקּוֹרֵא, יְזַהֵר לִקְרוֹת לְעַצְמוֹ מִמְּגִלָּה כְּשֵׁרָה, אוֹ עַל כָּל פָּנִים יֶאֱחֹז חֻמָּשׁ וְהַתֵּבוֹת שֶׁיֶּחְסַר לוֹ יֹאמַר תֵּכֶף מִן הַחֻמָּשׁ: (ו) **אוֹ קָטָן.** אַף עַל גַּב דְּקָטָן נָמֵי חַיָּב עַל כָּל פָּנִים מִדְּרַבָּנָן כִּדְלְעֵיל בְּסָעִיף א׳, אֲפִלּוּ הָכִי אֵינוֹ יָכוֹל לְהוֹצִיא אֶת הַגָּדוֹל, (י) דִּלְגַבֵּי קָטָן הָוֵי תְּרֵי דְּרַבָּנָן

בֵּאוּר הַלָּכָה

ז * יִקְרָאֶנָּה וְכוּ׳ בְּלֹא בְּרָכָה. עַיֵּן בְּטוּר כִּי יֵשׁ מֵהָרִאשׁוֹנִים דְּסָבְרִי, שֶׁהָאִידָּנָא דִּנְתְבַּטֵּל הַדִּין שֶׁבְּנֵי כְּפָרִים יְכוֹלִים לְהַקְדִּים, מִמֵּילָא אֵין קוֹרִין שֶׁלֹּא בִּי״ד בְּשׁוּם גְּוֹנָיו:

א * וְנָשִׁים. לְכְאוֹרָה אִם הִיא כִּבֵּר יָצְאָה יְדֵי חוֹבָתָהּ אֵין מוֹצִיאָה לְאִשָּׁה אַחֶרֶת, וְהוּא הַדִּין קָטָן לְאִשָּׁה אוֹ לְקָטָן אַחֵר (שְׁנִסְתַּפֵּק בָּזֶה אִם הֵם בִּכְלַל עֲרֵבוּת, דְּלֵימָא בְּהוּ גַּם כֵּן אַף שֶׁיָּצָא מוֹצִיא) [אֲשֶׁל אַבְרָהָם (סק״ד)]:

*** וַעֲבָדִים. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ב) דְּיֵשׁ אוֹמְרִים דַּאֲפִלּוּ אֵינָם מְשֻׁחְרָרִים חַיְּבִין, וְהוּא מִמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ב), וְאַף דְּהַגְרָ״א דָּחָה דִּבְרָיו הֵיינוּ רַק בְּדַעַת הַרְמַב״ם (פ״א ה״א) וּסְמַ״ג (הלכות מגילה), אֲבָל בְּבַעַל הַלָּכוֹת גְּדוֹלוֹת (סי׳ יט) הָלֵא מִבֹּאר לְהַדְיָא דְּגַם עֲבָדִים חַיְּבִין וְכֵן הָעָתִיקוּ בְּשִׁמּוֹ בְּתוֹסְפוֹת עֲרֵכִין (ג. ד״ה לאתויי נשים), אֶלָּא דְּאֵין חַיְּבִין רַק בִּשְׁמִיעָה וְלֹא בִּקְרִיאָה. וְדַע דְּלְהוֹצִיא אֲחֵרִים בְּוַדַּאי אֵין יְכוֹלִים לְכוֹלֵי עָלְמָא, דְּלַדַּעַת בַּעַל הַלָּכוֹת גְּדוֹלוֹת הָלֵא גַּבֵּי נָשִׁים אֵין מוֹצִיאוֹת אֲחֵרִים וּכְדִלְקַמָּיהּ, וְהוּא הַדִּין גַּבֵּי עֲבָדִים דִּדְיֵן אֶחָד לָהֶם, וּלְדַעַת הַגְּרָ״א וְרַבִּי אֱלִיָּהוּ מִזְרָחִי (בביאור לסמ״ג, הל׳ מגילה ד״ה חוץ מחרש) בְּפֹרוּשׁ הָרַמְבַּ״ם וְהַסְּמַ״ג הָלֵא פְּטוּרִין לְגַמְרֵי:**

*** אֶת הַקְּטַנִּים לִקְרוֹתָהּ. וְגַם בִּשְׁמִיעָה יְצָאוּ וּכְדִלְקַמָּיהּ בְּסָעִיף ו׳:**

ב * חֵרֵשׁ. מִלְּשׁוֹן הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ מַשְׁמַע דְּאֵינוֹ בַּר חִיּוּב כְּלָל אַף לִקְרוֹת לְעַצְמוֹ, אָכֵן מִפִּסְקַת בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש רבינו שדעת) שֶׁכָּתַב דְּמִשּׁוּם פִּרְסוּמֵי נִיסָּא הוּא, מַשְׁמַע לְכְאוֹרָה דְּהוּא רַק לְעִנְיַן לְהוֹצִיא אֲחֵרִים שֶׁהֵם פְּקִחִין צְרִיכִין לִשְׁמֹעַ הֵיטֵב מִן הַקּוֹרֵא, וְעַיֵּן בְּמִבְאֵרִי (ה. ד״ה מגילה) דְּבְדִיעֲבַד אַף בְּיָחִיד יוֹצֵא, וְעַיֵּן לְקַמָּן סוֹף סִימָן תר״צ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק סא, סו)] אָכֵן עִקַּר הַדִּין שֶׁבְּנֵי כְּפָרִים שֶׁמַּקְדִּימִין לִקְרוֹתָהּ, אִי מְחַיָּב לִקְרוֹתָהּ (לג) גַּם בַּלַּיְלָה אוֹ דַּי בִּקְרִיאָה דְּיוֹם, וּפָשׁוּט דְּהוּא הַדִּין לְעִנְיַן מָקְרֵי הַיָּם וְיוֹצֵא בְּשַׁיָּרָא, וּמִדִּבְרֵי הַטּוּר מַשְׁמַע קָצַת דְּצָרִיךְ לִקְרוֹת גַּם בַּלַּיְלָה. וְדַע עוֹד דְּהָא דְּהֵלְּוּ לְיוֹצֵא בְּשַׁיָּרָא אוֹ לְמָקְרֵי הַיָּם הוּא רַק לְעִנְיַן קְרִיאַת הַמְּגִלָּה, (לד) אֲבָל סְעֻדַת פּוּרִים וְכֵן מִשְׁלוֹחַ מָנוֹת וּמַתָּנוֹת לָאֶבְיוֹנִים, לֹא יְקַיֵּם אֶלָּא בִּזְמַנָּהּ:

(כא) אֲפִלּוּ מִתְּחִלַּת הַחֹדֶשׁ. דִּכְתִיב (אסתר ט כב) 'וְהַחֹדֶשׁ אֲשֶׁר נָהְפַּךְ מִיָּגוֹן לְשִׂמְחָה' וְגוֹ': **(כב) חוֹזֵר וְקוֹרֵא אוֹתָהּ בְּיוֹם י״ד.** הַיְנוּ (לה) בְּבִרְכוֹתֶיהָ דְּהָא זְמַנָּהּ הִיא: **ח (כג) קוֹרֵא אוֹתָהּ בְּט״ו.** וּבְלֹא (לו) בְּרָכָה דִּכְבָר עָבַר עִקַּר זְמַנָּהּ, (לז) אֲבָל מט״ו וְאֵילָךְ לֹא יִקְרָא כְּלָל דִּכְתִיב (שם פסוק כז) 'וְלֹא יַעֲבֹר'. אִם טָעוּ וְקָרְאוּ הַפָּרָשִׁיוֹת וְהַמְּגִלָּה בַּאֲדָר רִאשׁוֹן (לח) צָרִיךְ לַחֲזֹר וְלִקְרוֹת בַּשֵּׁנִי:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ז (לג) וּבַלַּיְלָה דִּי בִּיחִידִי, וּלְמִחַר בְּעֶשְׂרוֹת בָּעֵי עֲשָׂרָה [שָׁם] (בר״ן): **(לד)** יַד אֶפְרַיִם עַיֵּן שָׁם: **(לה)** ט״ז (סק״ט) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **ח (לו)** פְּרִי חָדָשׁ וּמַטֵּה יְהוּדָה (סק״ט) וּנְהַר שָׁלוֹם (ד״ה ברמ״א) וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יב), דְּלֹא כְּהַט״ז (שם), וְכֵן מְצַדֵּד הַפְּרִי מְגַדִּים (א״א ס״ק יב) לְמַעֲשֶׂה: **(לז)** פּוֹסְקִים בְּשֵׁם הַיְרוּשַׁלְמִי (פ״א ה״א): **(לח)** פּוֹסְקִים: **א (פ)** גְּמָרָא (ד.): **(ב)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(ג)** פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״א): **(ד)** הַגְרָ״א, וְדַעְתּוֹ דְּכָאן לֹא

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah